

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Universitets- og Bygningsstyrelsen
29. januar 2007
Sag: 06-008075

UDKAST

Forslag til Lov om ændring af universitetsloven (Vejledning af studerende og afleveringsfrist for speciale)

§ 1

I lov om universiteter (universitetsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 280 af 21. marts 2006, som ændret ved lov nr. 544 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. I § 8, stk. 1, indsættes efter ”herunder”: ”tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen,”.

2. I § 9 indsættes som *stk. 2 og 3*:

”*Stk. 2.* Universitetet har pligt til at vejlede studerende, der er blevet forsinket i forhold til den normerede studietid.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler for vejledning efter stk. 1 og fastsætter regler for, hvornår universitetet skal tilbyde vejledning efter stk. 2 og omfanget heraf.”

3. I § 18, stk. 6, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

”4) at godkende opgaveformuleringen og afleveringstidspunktet for kandidatspecialet efter de regler, som ministeren har fastsat i medfør af § 8, stk. 1.”

Nr. 4-5 bliver herefter nr. 5-6.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og formål

Lovforslaget fremsættes som opfølgning på aftalen af 20. juni 2006 mellem regeringen og Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden (velfærdsaftalen) og aftalen af 2. november 2006 om udmøntning af globaliseringspuljen; opfølgning

på velfærdsaftalen.

Som en del af velfærdsaftalen er det målet, at flere studerende skal gennemføre deres universitetsuddannelse på normeret tid, og at færre studerende skal falde fra studierne.

Aftaleparterne er enige om, at der på alle universitetsuddannelserne skal være mulighed for at gå til eksamen hvert halve år i de fag, hvori der løbende afholdes undervisning, samt at der på kandidatuddannelserne stilles bindende tidsbegrænsning for de studerendes specialeskrivning.

Det er vurderingen, at en mere overskuelig semesterstruktur og en tættere kobling mellem eksamen og undervisning kan mindske forsinkelser og frafald under studiet. Det foreslås derfor, at bachelor- og kandidatuddannelser skal tilrettelægges i overensstemmelse hermed.

Tal fra Danmarks Statistik viser, at halvdelen af de studerende, der fuldførte et bachelor- og kandidatforløb i 2004, var mere end 6 år om dette uddannelsesforløb, selv om det samlet er normeret til 5 år (3-årig bacheloruddannelse og 2-årig kandidatuddannelse).

På langt de fleste kandidatuddannelser er specialet normeret til et halvt år, svarende til 30 ECTS-point. På mange uddannelser er det imidlertid normalt at bruge længere tid, fordi der stilles for høje krav og forventninger til specialets omfang. Det er vurderingen, at krav til specialeskrivningen vil sikre, at de reelle krav og forventninger, der fremover vil være knyttet til specialeskrivningen, vil muliggøre, at flere specialer kan udarbejdes på den normerede tid. Kandidatspecialet skal dokumentere færdigheder i at anvende videnskabelige teorier og metoder under arbejdet med et fagligt afgrænset emne, jf. uddannelsesbekendtgørelsen. Med forslaget er det ikke tanken at slække på de faglige og indholdsmæssige krav til specialet.

Det foreslås derfor, at der på kandidatuddannelserne skal stilles bindende tidsbegrænsning for de studerendes specialeskrivning.

Aftaleparterne er enige om, at universiteterne også skal sætte større fokus på at understøtte de studerendes studieforløb i form af øget studievejledning og bedre studietilrettelæggelse.

Det er vurderingen, at en øget studievejledning kan bidrage til at sænke frafaldet og forsinkelserne på universitetsuddannelserne. Det foreslås derfor, at universiteterne forpligtes til at følge op i forhold til frafaldstruede studerende, og at universiteterne generelt giver en studievejledning, der i højere grad tager sigte på at afhjælpe og finde løsninger på de studerendes studiemæssige problemer.

Aftaleparterne er endvidere enige om, at pædagogikken og undervisningsformerne på universiteterne skal gøres endnu bedre. Det er derfor vigtigt, at det pædagogiske niveau hos universitetslærerne sikres gennem løbende pædagogisk udvikling. Det foreslås derfor, at universiteterne sætter fokus på god undervisning og igangsætter en indsats for styrket pædagogisk efteruddannelse af universitets-

lærere. Universiteterne fastlægger og gennemfører selv den pædagogiske efteruddannelsesindsats.

Aftaleparterne er også enige om, at optagelsessystemet skal tilgodese unge, der starter tidligere på en videregående uddannelse. Adgangsbekendtgørelsen forventes pr. 1. marts 2007 ændret i overensstemmelse hermed.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Indretning af universitetsuddannelserne skal understøtte de studerendes muligheder for hurtigere studiegennemførelse

Med lovforslaget foreslås, at universitetsuddannelserne i højere grad indrettes, så de understøtter de studerendes muligheder for at gennemføre på normeret tid.

Universiteterne skal tilrettelægge bachelor- og kandidatuddannelser, sådan at der skal være mulighed for at gå til eksamen mindst hvert halve år i de fag, hvori der løbende afholdes undervisning. Samtidig skal de studerende have mulighed for at gå hurtigere til oprøve, hvis de ikke består en eksamen, end tilfældet er i dag.

Universiteterne skal endvidere sikre, at der stilles bindende tidsbegrænsning for de kandidatstuderendes specialeskrivning. For at skabe ensartede rammer for de studerendes specialeskrivning, skal studienævnet godkende opgaveformuleringen for specialet og fastsætte en afleveringsfrist.

2.2. Universiteterne skal understøtte de studerendes muligheder for hurtigere studiegennemførelse

Med lovforslaget præciseres og skærpes universiteternes pligt til at sætte større fokus på at understøtte de studerendes studieforløb.

Universiteterne forpligtes til at følge op i forhold til frafaldstruede studerende, der er mere end 6 måneder forsinket på uddannelsen, f.eks. ved tilbud om en samtale. Samtalen gøres obligatorisk, hvis de studerende er mere end 12 måneder forsinket på uddannelsen.

Endvidere skal studievejledningen på universiteterne styrkes generelt.

Universiteterne skal i deres strategi for at nedbringe frafald og forsinkelser beskrive omfanget af studievejledningen. En styrket studievejledning skal sigte på at afhjælpe og finde løsninger på de studerende studiemæssige problemer. Indholdet i studievejledningen skal være koncentreret om effektiv studietilrettelæggelse, Statens Uddannelsesstøtte, job- og beskæftigelsesmuligheder og generelt styrke karrierevejledningen, f.eks. ved at etablere karrierecentre.

3. Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Forslaget har økonomiske konsekvenser for staten i form af merudgifter, idet der afsættes 69 mio. kr. i 2007, 61 mio. kr. i 2008 og 75 mio. kr. i 2009 til en mere overskuelig semesterstruktur, øget studievejledning samt efteruddannelse af underviserne på universiteterne. Midlerne udmøntes forholdsmæssigt mellem universiteterne på baggrund af deres uddannelsesbevillinger, og der opstilles mål for

initiativerne i udviklingskontrakterne. Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for kommuner og regioner.

4. Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for staten, men har dog administrative konsekvenser for universiteterne, som bl.a. skal indrette uddannelserne anderledes i form af en mere overskuelig semesterstruktur med en tættere kobling mellem undervisning og eksamen. Herudover skal universiteterne give øget studievejledning samt sikre efteruddannelse til universiteternes undervisere. Forslaget har ikke administrative konsekvenser for kommuner og regioner.

5. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget har positive konsekvenser for de studerendes muligheder for at gennemføre uddannelse på normeret tid og for ikke at falde fra studierne.

8. Miljømæssige konsekvenser

Forslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

9. Lovforslagets forhold til EU-retten

Forslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

10. Høringsliste

Lovforslaget har været sendt til høring hos følgende universiteter, myndigheder og organisationer: Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syddansk Universitet, Roskilde Universitetscenter, Aalborg Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Handelshøjskolen i København, Danmarks Pædagogiske Universitet, IT-Universitetet i København, Finansministeriet, Kulturministeriet, Undervisningsministeriet, Danmarks Evalueringsinstitut, Akademikernes Centralorganisation, Danske Studerendes Fællesråd, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Foreningen af Universitets- og Handelshøjskolestuderende og Rektorkollegiet.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget medfører en merudgift for staten på 69 mio. kr. i 2007, 61 mio. kr. i 2008 og 75 mio. kr. i 2009 til styrkelse af kvaliteten af universitetsuddannelserne (ændring af undervisningsformer, styrket studievejledning og efteruddannelse). Midlerne udmøntes forholdsmæssigt mellem universiteterne på baggrund af deres uddannelsesbevillinger.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Forslaget har ikke administrative konsekvenser for staten, men for

		universiteterne.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Forslaget understøtter de studerendes muligheder for at gennemføre uddannelsen på normeret tid og for ikke at falde fra studierne.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Med tilføjelsen af ordene ”tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen” i universitetslovens § 8, stk. 1, er det tanken, at ministeren fastsætter rammer for tilrettelæggelse og opbygning af undervisningen og den efterfølgende eksamensmulighed, men ikke regler om det faglige indhold af undervisningen. Det er således fortsat universiteterne, som har ansvaret for fagets/fagelementets faglige indhold.

Ministerens bemyndigelse tænkes udmøntet ved en ændring af uddannelsesbekendtgørelsen, hvorved universiteterne skal tilrettelægge undervisningen således, at de moduler, som bachelor- og kandidatuddannelser skal opbygges af, jf. uddannelsesbekendtgørelsens § 6, og hvori der løbende afholdes undervisning, skal afsluttes med en eller flere prøver mindst hvert halve år.

Det er samtidig hensigten at foretage ændringer af eksamensbekendtgørelsen, hvorefter de studerende får mulighed for hurtigere end i dag at kunne gå til omprøve, hvis de ikke består en prøve. Der skal være mulighed for omprøve i august (efter ordinær eksamen i maj/juni) og for omprøve i januar/februar (efter ordinær eksamen i december/januar). Den studerende vil som hidtil fortsat have ret til 3 eksamensforsøg.

Til nr. 2.

Med forslaget til stk. 2 får universiteterne nye forpligtelser over for studerende, som er forsinkede i forhold til det normerede uddannelsesforløb. Den styrkede vejledning skal sikre, at studerende på de ordinære heltidsuddannelser, bachelor- og kandidatuddannelse, i højere grad gennemfører uddannelsesforløbet på normeret tid. Ministerens bemyndigelse efter forslagets stk. 3 tænkes udmøntet sådan, at det er universitetets ansvar at sikre, at der følges op over for den studerende, der er mere end 6 måneder forsinket på uddannelsen, f.eks. ved et tilbud om en samtale eller andre tiltag, der tager sigte på at afhjælpe og finde løsninger på de studerendes studiemæssige problemer. Ministerens bemyndigelse tænkes også udmøntet sådan, at universitetet får pligt til at holde en personlig samtale med

den studerende, hvis denne er mere end 12 måneder forsinket i sit uddannelsesforløb.

Det foreslås, at ministeren kan fastsætte regler blandt andet om procedurer for universitetets samtaler med frafaldstruede studerende, herunder krav til form og fremgangsmåde, omfanget samt hyppigheden af disse samtaler.

Reglerne vil også kunne omfatte krav til kvalifikationer hos de universitetspersoner, der skal påtage sig at tage disse samtaler, samt hvilke studiemæssige problemer der kan indgå i samtalerne.

I reglerne for, hvilke studerende der defineres som værende frafaldstruede, vil der blive taget højde for de studerende, der er efter de gældende regler herom har fået bevilget orlov, herunder som følge af barsel, adoption, indkaldelse til værnepligtstjeneste eller udsendelse som led i forsvarrets internationale operationer mv.

Ministeren vil endvidere tage højde for, at reglerne skal være enkle og lette at administrere for universiteterne, og det er derfor også tanken at udstede reglerne efter drøftelse med universiteterne.

Til nr. 3.

Efter forslaget vil ministeren i medfør af bemyndigelsen i § 8, stk. 1, indføre bindende tidsbegrænsning for de studerendes skrivning af kandidatspecialet. Det forudsættes, at ministeren vil fastsætte, at specialet skal afleveres inden for den aftale tidsfrist, som skal svare til den normering, der i studieordningen er fastsat for specialet i den pågældende uddannelse. Hvis specialet ikke er afleveret inden for den aftalte tidsfrist, har den studerende brugt et eksamensforsøg. Den studerende skal ikke starte forfra på et nyt speciale, men der aftales en ny opgaveformulering, der skal ligge inden for samme emneområde med en afleveringsfrist på 3 måneder. Hvis specialet ikke afleveres inden for den nye 3-månedersfrist, har den studerende brugt endnu et eksamensforsøg. Den studerende kan i overensstemmelse med de gældende regler få et tredje eksamensforsøg i form af endnu en ny opgaveformulering, der fortsat skal ligge inden for samme emneområde, og med en afleveringsfrist på 3 måneder.

Samtidig påtænker ministeren at fastsætte, at universiteterne får til ansvar at sikre, at de reelle krav og forventninger, der fremover er knyttet til specialet på en uddannelse, muliggør, at specialet kan udarbejdes på den normerede tid. Et speciale er normeret til 30 ECTS-point, og hvis det er af eksperimentel karakter op til 60 ECTS-point, jf. de gældende reglerne regler herom i uddannelsesbekendtgørelsen. Samtidig skal universiteterne sikre, at der i tilstrækkelig omfang stilles vejledning til rådighed for den enkelte specialestuderende, også i de tilfælde, hvor den studerende får en ny opgaveformulering.

For at skabe ensrettede rammer for de studerendes specialeskrivning, foreslås det samtidig, at studienævnet får til opgave at godkende opgaveformuleringen og afleveringstidspunktet for kandidatspecialet. I medfør af de regler, som ministeren vil udstede, er det også tanken, at studienævnet skal godkende ny opgaveformulering og fastsætte nyt afleveringstidspunkt, når den studerende skal anvende sit andet og tredje eksamensforsøg.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende lov

Lovforslaget

§ 1

I lov om universiteter (universitetsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 280 af 21. marts 2006, som ændret ved lov nr. 544 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

§ 8. Ministeren fastsætter generelle regler om uddannelse, herunder censur og kvalitetsudvikling, jf. §§ 4 og 5, om titler, som er knyttet til uddannelse, jf. § 6, og om adgang til uddannelse.

1. I § 8, *stk. 1*, indsættes efter ”herunder”: ”tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen,”.

§ 9. Universitetet tilbyder studerende vejledning under uddannelsesforløb om uddannelsen og efterfølgende beskæftigelsesmuligheder.

2. I § 9 indsættes som *stk. 2 og 3*:
”*Stk. 2.* Universitetet har pligt til at vejlede studerende, der er blevet forsinket i forhold til den normerede studietid.
Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler for vejledning efter *stk. 1* og fastsætter regler for, hvornår universitetet skal tilbyde vejledning efter *stk. 2* og omfanget heraf.”

§ 18. ...

...

Stk. 6. Studienævnet har til opgave at sikre tilrettelæggelse, gennemførelse og udvikling af uddannelse og undervisning, herunder

- 1) at kvalitetssikre og kvalitetsudvikle uddannelse og undervisning og påse opfølgning af uddannelses- og undervisnings-evalueringer,
- 2) at udarbejde forslag til studieordning og ændringer heri,
- 3) at godkende plan for tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen,

- 4) at behandle ansøgninger om merit og om dispensationer,
- 5) at udtale sig inden for sit område i alle sager af betydning for uddannelse og undervisning og drøfte forhold om uddannelse og undervisning, som rektor eller den, rektor bemyndiger her til, forelægger.
- 3.** I § 18, stk. 6, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:
- ”4) at godkende opgaveformuleringen og afleveringstidspunktet for kandidat-specialet efter de regler, som ministeren har fastsat i medfør af § 8, stk. 1.”
- Nr. 4-5 bliver herefter nr. 5-6.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2007.